

Σχεδιασμός επιμορφωτικού κύκλου MOOC με βάση την ανάλυση αναγκών, την βιβλιογραφία και σύγχρονες επιστημολογικές θεωρίες διδακτικής

Δρ. Κατσαμποξάκη-Hodgetts (2023)

Συντονίστρια Κέντρου Υποστήριξης Διδασκαλίας και Μάθησης
ΠΑΝΚΡΗ (ΚΕΔΙΜΑ ΤοΤΤ)
Πανεπιστήμιο Κρήτης - University of Crete
Email: katsamproxaki@uoc.gr

Σκοποί και στόχοι εισήγησης

Ιστορική
Αναδρομή

Ανάλυση
Αναγκών

Σχεδιασμός
ΜΟΟC

ΚΕΔΙΜΑ
Η επόμενη
μέρα

Η ανάπτυξη προσωπικού ξεκινάει από όλους εμάς και έχει γερά θεμέλια μόνο με την δημιουργία κοινοτήτων μάθησης, πρακτικής και συμπράξεων

Ιδρύθηκε ως
bottom up
δράση το 2019

Σχεδιασμός και υλοποίηση
μηνιαίων διαδικτυακών
συναντήσεων (2019-2023)

Σχεδιασμός και υλοποίηση
Οριζόντιων επιμορφωτικών
σεμιναρίων
(2020-2023)

Δημιουργία
ΓΡΑΔΙΜ ΤΟΤΤ
(ΚΕΔΙΜΑ)
2021-2023

Δημιουργία Ασύγχρονου
Επιμορφωτικού
Κύκλου / ΜΟΟC σε
οκτώ ενότητες (2023)

Η Πρώτη έρευνα αναγκών
67.5% ΔΕΠ χωρίς προηγούμενη
εκπαίδευση σε θέματα διδακτικής
64.5 % ΔΕΠ ενδιαφέρονται για επιμόρφωση

Δράση Ανοιχτό
Αμφιθέατρο
(2020-2023)

Δημιουργία Ασύγχρονου
Μαθήματος
για Φοιτητοκεντρική
Διδασκαλία στο Elearn

Αξιολόγηση πιλοτικού
Ασύγχρονου
Επιμορφωτικού
Κύκλου / ΜΟΟC από
17 μέλη ΔΕΠ (2023)

Μας “κάνει ακόμη” το “Παραδοσιακό” Διδακτικό Μοντέλο στα ΑΕΙ;

Διάλεξη=

Διδασκαλία One-size-fits-all

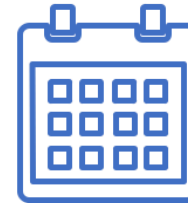
Η Πρόοδος μετριέται με απομνημόνευση
ύλης κατά τη διάρκεια εξετάσεων σε
συγκεκριμένο χώρο και χρόνο

Οι διδάσκοντες-ουσες είναι “πομποί” που
παρουσιάζουν νέο περιεχόμενο

Το υποστηρικτικό υλικό είναι
κυρίως έντυπο (κείμενα)

Η αξιολόγηση είναι κυρίως
αθροιστική (τελικές εξετάσεις σε
περιορισμένο χώρο και χρόνο)

Οι άτυπες μορφές μάθησης
δεν έχουν χώρο στα
Πανεπιστήμια

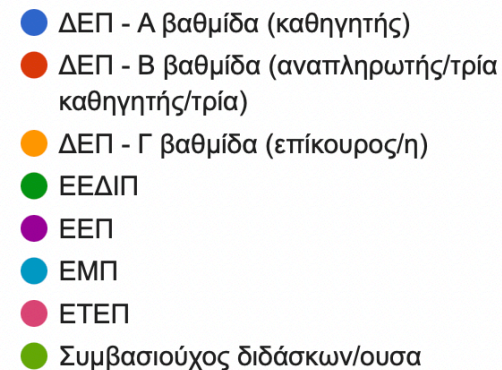
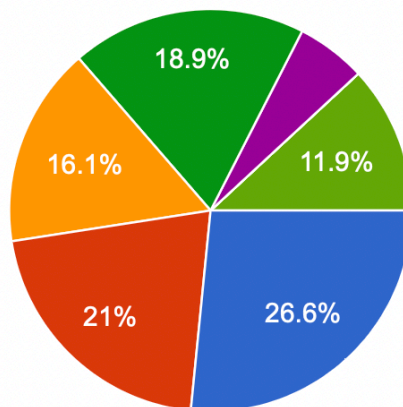
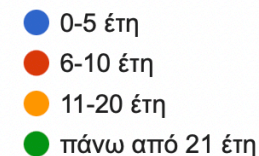
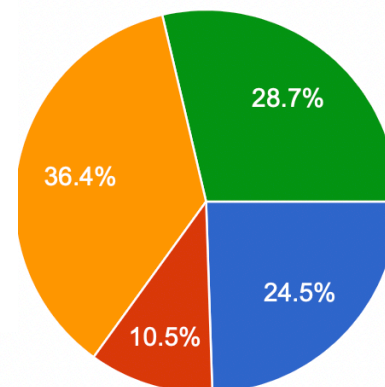
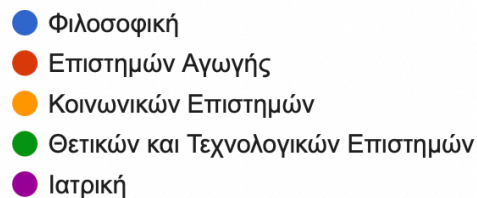
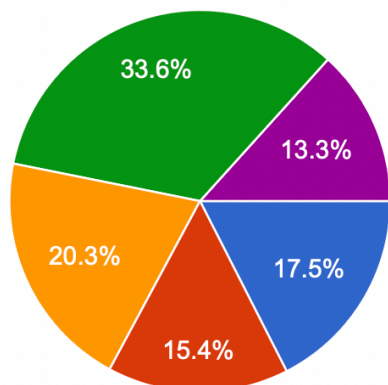

Ανάλυση αναγκών

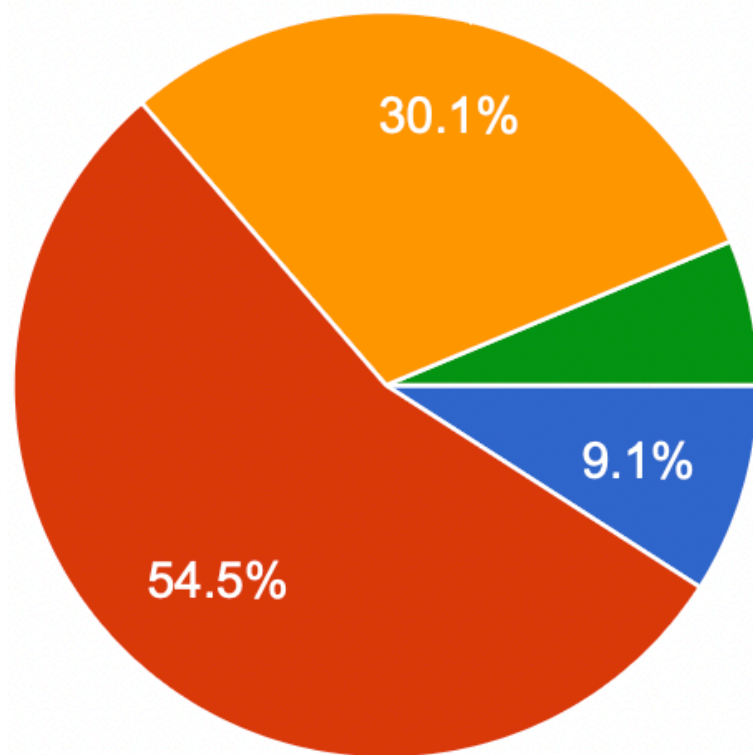
- Ερωτηματολόγιο (n=143)
- Καταγραφή εμπειρίας/αναγκών των Πανεπιστημιακών σχετικά με την
- Υλοποίηση φοιτητο-κεντρικών, συμπεριληπτικών, εξ αποστάσεων ή υβριδικών και λοιπών καινοτόμων διδακτικών διαδικασιών
- Η μελέτη έχει εγκριθεί από την επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας του Π.Κ. με αριθμό απόφασης 144/11.10.2022.

Προφίλ συμμετεχόντων

143 responses

Πόση ώρα μιλάτε κατα τη διάρκεια της διάλεξης

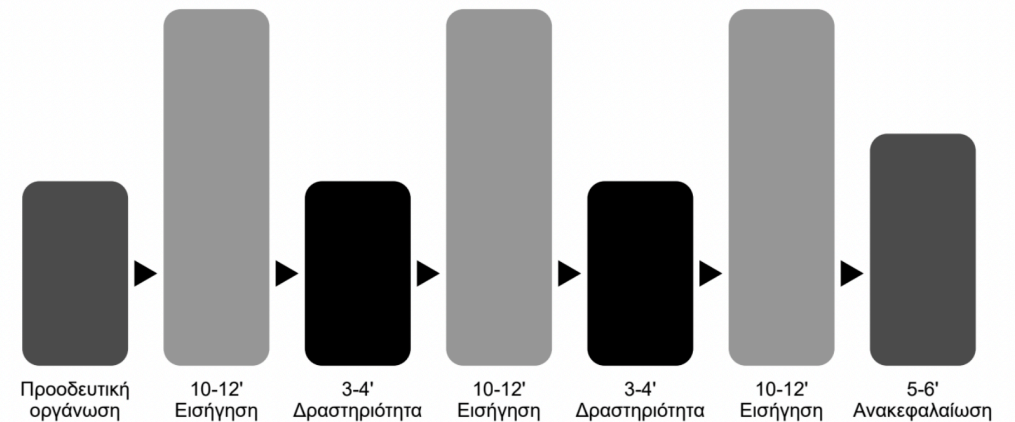

- Περισσότερο από 90%
- Περισσότερο από 70%
- Περισσότερο από 50%
- Λιγότερο από 40%
- Λιγότερο 10%
- Αποκλειστικά οι φοιτητές/τριες

Δομή Μαθήματος

- Μιλώ γύρω από εικόνες που προβάλλω στον πίνακα **(40%)**
- Σύνδεση με τα προηγούμενα (ιδεοθύελλα), επίλυση αποριών, στόχοι μαθήματος, ερωτήσεις (από και προς φοιτητές), διευκρινίσεις **(35%)**
- Εισαγωγή, τμηματική παρουσίαση θεμάτων, αλληλεπίδραση μετά από κάθε τμήμα, παραδείγματα, ανακεφαλαίωση, αξιολόγηση μαθήματος (κουίζ) **(10%)**
- Ανασκόπηση, Παρουσίαση νέου υλικού, ερωτήσεις προς φοιτητές, Δραστηριότητες (σύγκριση με προηγ. μοντέλα ή σενάριο), Τροποποίηση δραστηριοτήτων ανάλογα με την ανατροφοδότηση, μαθαίνω ΠΩΣ μαθαίνω **(10%)**

Το παρακάτω σχεδιάγραμμα περιγράφει δομή μαθήματος διάλεξης και/ή σεμιναρίων;

Επιτυχημένες δραστηριότητες για την ενεργή εμπλοκή φοιτητών-τριών

- Ερωταποκρίσεις (60%)
- Κουίζ (20%) και ανατροφοδότηση
- Καταιγισμός Ιδεών (10%)
- Διερευνητική μάθηση μέσω κινητού (5%)
- Μελέτη περίπτωσης ή κλινικό σενάριο (5%)
- Επίλυση προβλημάτων (5%)
- Επίλυση προβλημάτων συνεργατικά (5%)
- Επίσκεψη σε μουσεία (1%)
- Debate (2%)
- Video (5%)
- Padlet, Kahoot (2%)
- Peer-feedback, Διόρθωση απαντήσεων (2%)
- Θεατρο-παιδαγωγική (2%), Παιχνίδι ρόλων

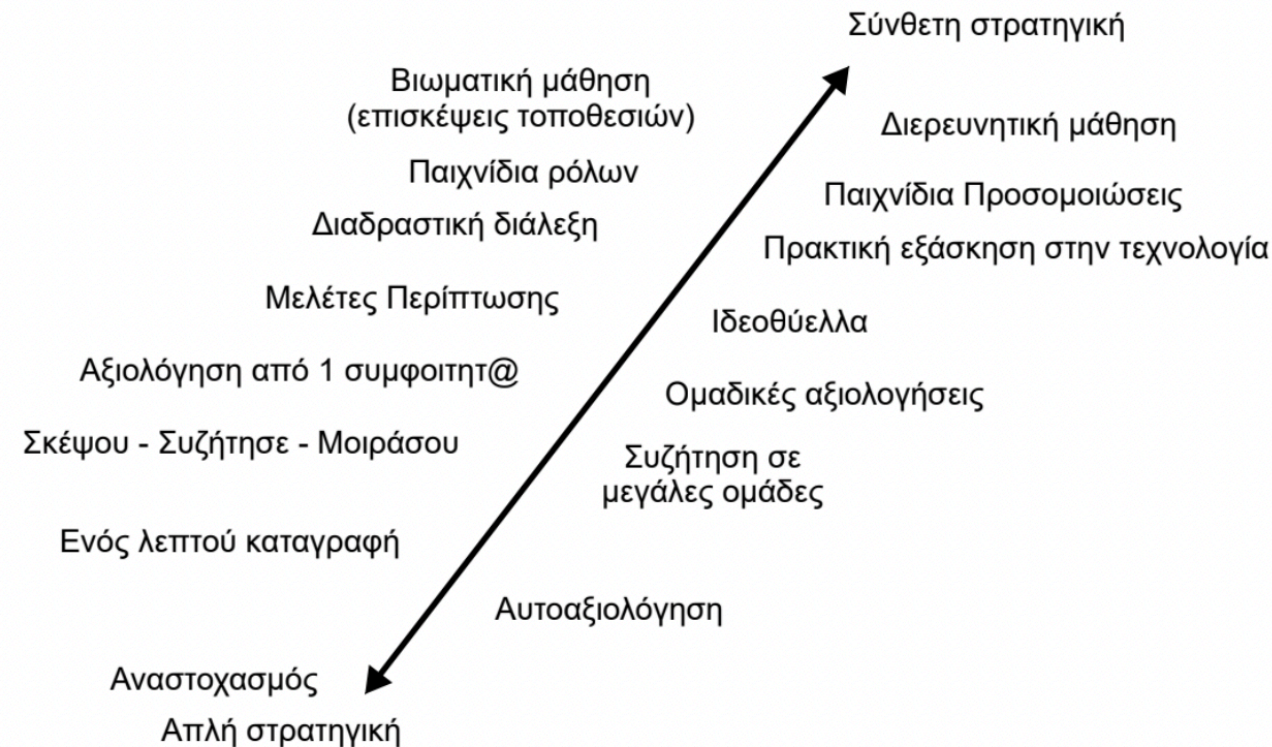
Επιτυχημένες δραστηριότητες για την ενεργή εμπλοκή φοιτητών-τριών

- Ερωταποκρίσεις (60%)
- Κουίζ (20%) και ανατροφοδότηση
- Καταιγισμός Ιδεών (10%)
- Διερευνητική μάθηση μέσω κινητού (5%)
- Μελέτη περίπτωσης ή κλινικό σενάριο (5%)
- Επίλυση προβλημάτων (5%)
- Επίλυση προβλημάτων συνεργατικά (5%)
- Επίσκεψη σε μουσεία (1%)
- Debate (2%)
- Video (5%)
- Padlet, Kahoot (2%)
- Peer-feedback, Διόρθωση απαντήσεων (2%)
- Θεατρο-παιδαγωγική (2%), Παιχνίδι ρόλων

“Κάνω σύνοψη με λέξεις κλειδιά που είναι απαραίτητες για την κατανόηση κάθε κεφαλαίου, ενώ στα αντίστοιχα κεφάλαια λύνω παλιά θέματα αναζητώντας τις λύσεις με τη βοήθεια των φοιτητών σε κάθε βήμα της επίλυσης.”

Επιτυχημένες δραστηριότητες για την ενεργή εμπλοκή φοιτητών-τριών

- Ερωταποκρίσεις (60%)
- Κουίζ (20%) και ανατροφοδότηση
- Καταιγισμός Ιδεών (10%)
- Διερευνητική μάθηση μέσω κινητού (5%)
- Μελέτη περίπτωσης ή κλινικό σενάριο (5%)
- Επίλυση προβλημάτων (5%)
- Επίλυση προβλημάτων συνεργατικά (5%)
- Επίσκεψη σε μουσεία (1%)
- Debate (2%)
- Video (5%)
- Padlet, Kahoot (2%)
- Peer-feedback, Διόρθωση απαντήσεων (2%)
- Θεατρο-παιδαγωγική (2%), Παιχνίδι ρόλων

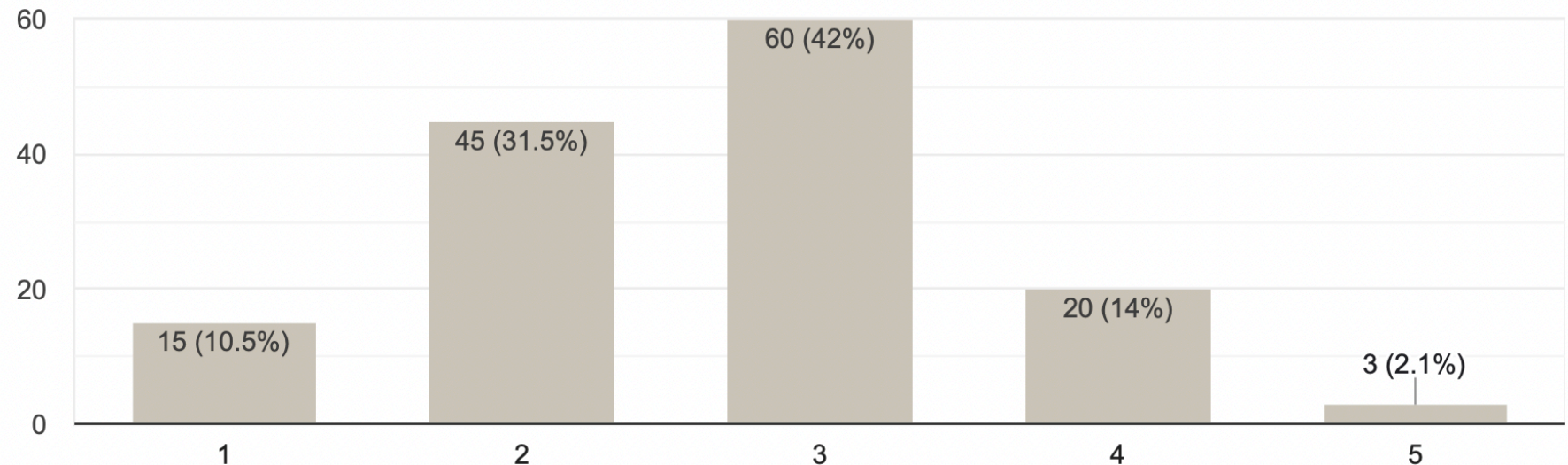

Σε ποιο βαθμό θα μπορούσε να τροποποιηθεί το μάθημα σας ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες όλων των φοιτητών;

5. Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι θα μπορούσε να τροποποιηθεί το μάθημά σας, ώστε να γίνει προσιτό σε όλους/ες φοιτητές/τριες; (1=λίγο, 5=πάρα πολύ)

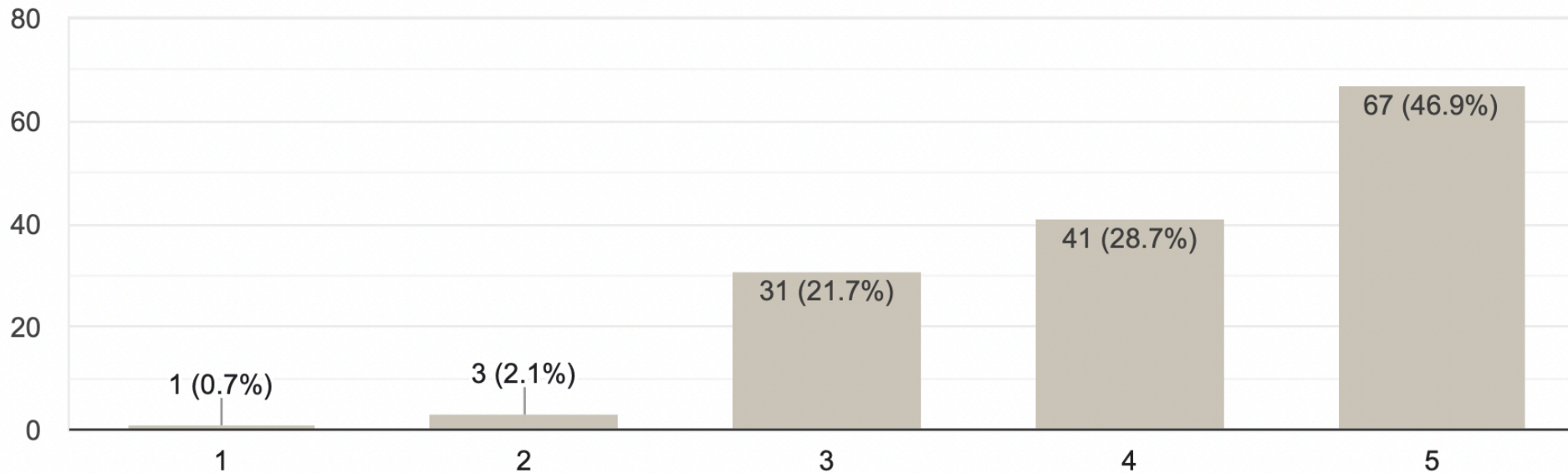
143 responses

Πόσο συμβατή είναι η διδασκαλία με την έρευνα;

18. Ο ρόλος του ακαδημαϊκού χαρακτηρίζεται από τη διδασκαλία και την έρευνα.
Πόσο συμβατά είναι αυτά τα δύο; (1=λίγο, 5=πάρα πολύ)

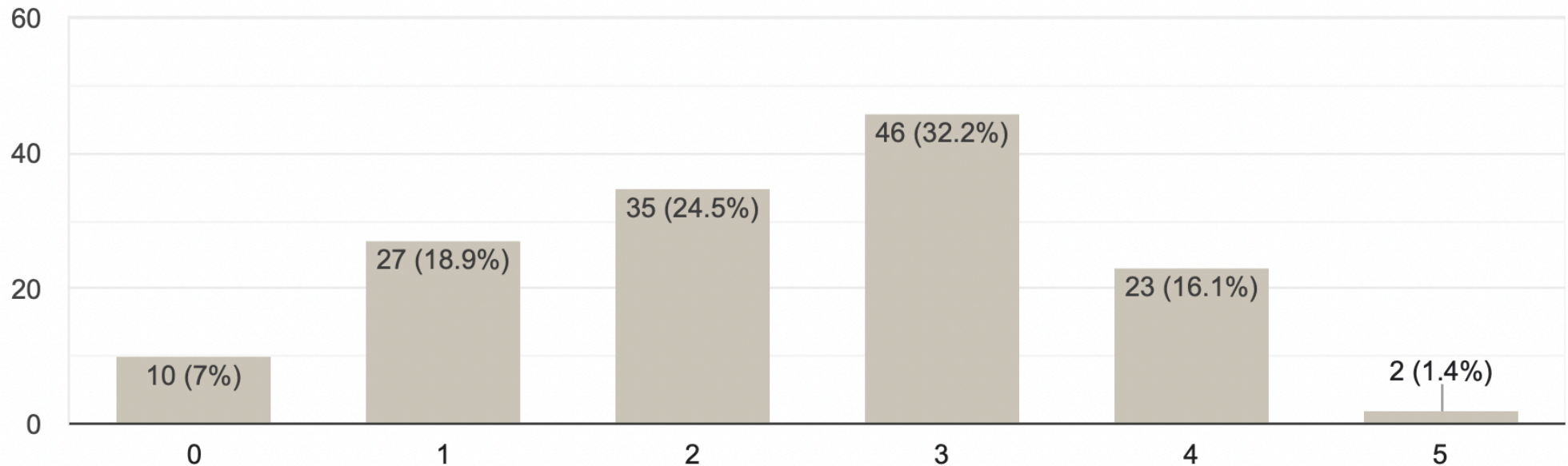
143 responses

Ενδεικτική ερώτηση: Σύνδεση έρευνας και διδασκαλίας

21. Σε ποιο βαθμό γνωρίζουν οι φοιτητές/τριες το επιστημονικό σας έργο; (0=καθόλου, 1=λίγο, 5=πάρα πολύ)

143 responses

Τι είναι μία κοινότητα μάθησης και τι μπορεί να επιτύχει

Οι Κοινότητες Μάθησης ορίζονται ως «...σχηματισμοί ανθρώπων που μοιράζονται ένα κοινό στόχο, συνεργάζονται, αντλούν ο ένας από τον άλλον, σέβονται τις διαφορετικές οπτικές, προωθούν ενεργά μαθησιακές ευκαιρίες, δημιουργώντας ένα δραστήριο συνεργατικό περιβάλλον, ενισχύοντας το δυναμικό των μελών, δημιουργώντας νέα γνώση». Επομένως οι κοινότητες μάθησης είναι μαθησιακά περιβάλλοντα στα οποία οι συμμετέχοντες μπορούν να έρχονται σε επαφή, να επικοινωνούν, να θέτουν στόχους, να συνεργάζονται και να μαθαίνουν. Απευθύνονται σε όλα τα μέλη της μαθησιακής διαδικασίας, δηλαδή σε εκπαιδευόμενους, εκπαιδευτικούς, αλλά και σε συντονιστές εκπαίδευσης. Μπορεί να διευκολύνει τη μαθησιακή διαδικασία και να προωθήσει τη μάθηση έξω από το στενό πλαίσιο της τυπικής εκπαίδευσης.

48%
δεν γνωρίζω

Πρωτόκολλα παρακολούθησης: Τι αποκομίσατε από την παρατήρηση διδακτικής πρακτικής άλλων διδασκόντων-ουσων όσοι συμμετείχατε σε ανάλογες δράσεις του ΠΚ;

Δεν έχω συμμετάσχει σε ανάλογες δράσεις του ΠΑΝΚΡΗ, αλλά έχω σε δράσεις παν/μίων και ερευνητικών κέντρων του εξωτερικού.

Με βοήθησαν να "ξεκολλήσω" από τη συμβατική διδασκαλία, χρησιμοποιώντας τρόπους για πιο ελκυστική προσέγγιση των θεμάτων διδασκαλίας. Ένα πρωτόκολλο παρατήρησης της διδασκαλίας θα βοηθούσε στην βελτίωση του μαθήματος. Η καλοπροαίρετη κριτική είναι πάντα ευπρόσδεκτη.

Η εκπαίδευση των εκπαιδευτών (ΤΟΤΤ) είναι σημαντική και πρέπει να οργανώνεται πιο συχνά και για κάθε Σχολή ξεχωριστά.

68%
δεν γνωρίζω

Ψηφιακά εργαλεία

70%

Κανένα άλλο

Ποια ψηφιακά εργαλεία χρησιμοποιείτε στη διδασκαλία σας πέρα από word, pdf, powerpoint, eclass;

74%

Την κατανόηση
της διδαχθείσας
ύλης/
περιεχομένου

29. Ποιος είναι ο βασικότερος λόγος που αξιολογείτε τους/τις φοιτήτριες σας; Τι ακριβώς αξιολογείτε;

41%

Δεν γνωρίζω

36%

Think aloud -
αυτορρύθμιση

36. Η ανάπτυξη των μεταγνωστικών δεξιοτήτων των φοιτητών/τριών ενισχύει τη μάθηση και δίνει κίνητρα. Ποιες πρακτικές μεταγνώσης (π.χ. think aloud, αυτορρύθμιση) χρησιμοποιείτε και γιατί;

Επιστημολογικές προσεγγίσεις για τον σχεδιασμό MOOC

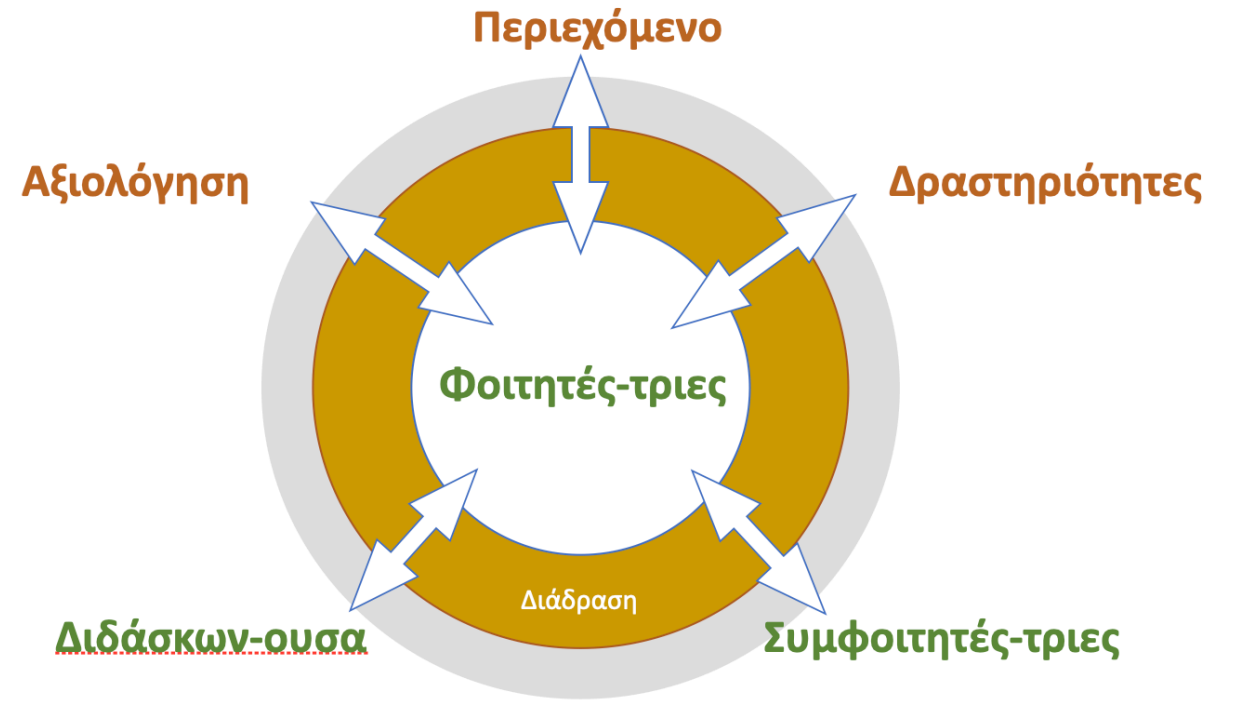
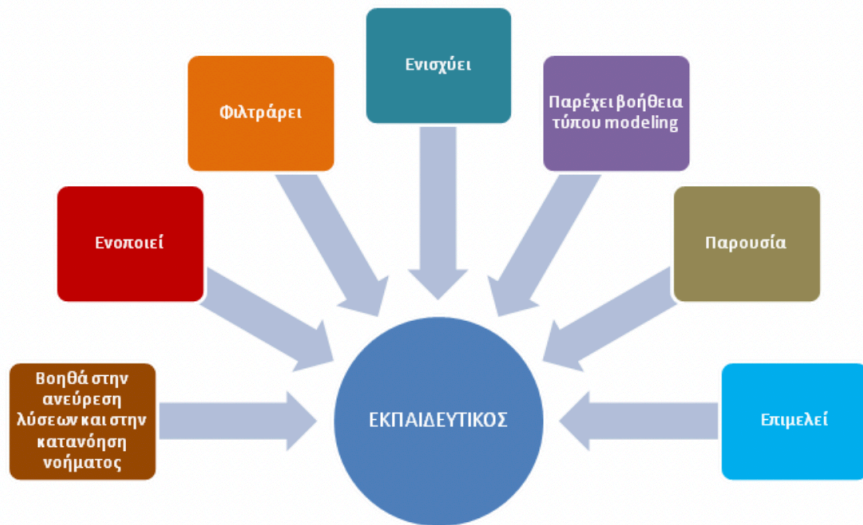
Η Θεωρία της συνδετικότητας ή κονεκτιβισμού (Siemens, 2005) και οι αρχές του εποικοδομητισμού όχι μόνο σε γραμμικό αλλά και προσαρμοστικό μοντέλο μάθησης (Daradoumis et al, 2013)

Περιεχόμενο

Μάθηση μέσα από πολυτροπικό
περιεχόμενο

Περιεχόμενο

Μάθηση μέσα από πολυτροπικό
περιεχόμενο

Επιστημολογικές προσεγγίσεις για τον σχεδιασμό MOOC

Η Θεωρία της συνδετικότητας ή κονεκτιβισμού (Siemens, 2005) και οι αρχές του εποικοδομητισμού όχι μόνο σε γραμμικό αλλά και προσαρμοστικό μοντέλο μάθησης

Διάδραση

μεταξύ συμμετεχόντων
και διδασκόντων

Χρησιμότητα

Πλοήγηση και υποστηρικτικό
περιβάλλον

Δραστηριότητες

Φόρτος εργασίας - επίτευξη
μαθησιακών στόχων

Περιεχόμενο

Μάθηση μέσα από
πολυτροπικό περιεχόμενο

Επαγγελματική Ανάπτυξη

Σχετικό με το αντικείμενο εργασίας - Αναγνώριση έργου - Βεβαίωση - Μικρο- διαπιστευτήρια

Επιστημολογικές προσεγγίσεις για τον σχεδιασμό MOOC

Τα MOOCs χαρακτηρίζονται από το μοναδικά ισχυρό συνδυασμό των κλασικών ψηφιακών εργαλείων διδασκαλίας (βίντεο, ήχοι, γραφικά ή διαφάνειες). Παρέχουν την γνώση **πολυτροπικά** και δίνουν δυνατότητες αυτορρύθμισης με **κουίζ, κοινότητες μάθησης (φόρουμ), αναστοχαστικές δραστηριότητες και εργασίες.**

Ο τρόπος που σχεδιάζουμε ένα MOOC αναδεικνύει τις αξίες και τις πεποιθήσεις που έχουμε για την μάθηση και την διδασκαλία (Taskeen Adam, 2020).

Οι Chiappe & Castillo (2020) υπογραμμίζουν το ρόλο της συνεργασίας, την αίσθηση της κοινότητας, την ανάγκη πιστοποίησης και τυποποίησης ως τους κύριους παράγοντες που επηρεάζουν την εγκατάλειψη στα MOOCs.

Τα MOOCs δυνατά να συμβάλλουν σε εξατομικευμένη μάθηση και ανάπτυξη Massive open online courses (MOOCs)(Deng et al.,2019; Greene et al.,2015) οδηγώντας στον εκδημοκρατισμό της μόρφωσης και την δυνατότητας επαγγελματικής προόδου μέσα από πιστοποίηση (Eunjung Grace Oh, Moon-Heum Cho & Yunjeo Chang, 2023)

Επιστημολογικές προσεγγίσεις για τον σχεδιασμό MOOC

Πολλά MOOCs έχουν σχεδιαστεί ως μια συλλογή βίντεο με ένα φόρουμ, χρησιμοποιώντας ορισμένα παραδοσιακά μοντέλα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, αλλά δεν προωθούν την προσαρμοστική και εξατομικευμένη μάθηση.

Σύμφωνα με τον Miloud, et al. (2020), ο σχεδιασμός ενός MOOC πρέπει να στοχεύει σε ένα μοντέλο προσαρμοστικού συστήματος ηλεκτρονικής μάθησης που να βελτιώνει το ποσοστό ολοκλήρωσης των μαθημάτων

Σύμφωνα με τους Daniel, Cano & Cervera (2015), για την προώθηση της εξατομικευμένης μάθησης, τα MOOCs, εκτός άλλων, πρέπει να υιοθετήσουν διαφορετικές στρατηγικές διδασκαλίας, διαγνωστική αξιολόγηση, διαμορφωτική αξιολόγηση και να προσφέρουν κάποια μορφή διαπίστευσης και πιστοποίησης. Η εκπαιδευτική κοινότητα δημιουργεί νέες γνώσεις καθ' τη διάρκεια των συνεργατικών δραστηριοτήτων (Daniel, Cano & Cervera, 2015; Pappadimitriou, 2021)

ΚΕΔΙΜΑ: Η επόμενη μέρα

Προτάσεις για μελλοντικές συμπράξεις ΚΕΔΙΜΑ

- Ερευνητική δραστηριότητα
- Εκπαιδευτικό υλικό (2ος κύκλος ΜΟΟC)
- Διεθνή Συνέδρια (rotation)
- Κοινές Ημερίδες
- Δράσεις Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης:
  - Εκπαίδευση Εκπαιδευτών & Πολλαπλασιαστών ανά τμήμα
  - Ανοιχτό Αμφιθέατρο (Παρατήρηση Μαθήματος)
  - Peer coaching
  - Action research/Ερευνα δράσης
  - ΜΟΟC: Αυτορρύθμιση
- Αν οι προτάσεις μας στο επόμενο ΕΣΠΑ είναι συντονισμένες θα οδηγήσουν στην επίτευξη παραδοτέων μεγαλύτερης κλίμακας, στην εξοικονόμηση πόρων και ανθρώπινου δυναμικού.
- Το ΚΕΔΙΜΑ ΤοΤΤ ΠΑΝΚΡΗ προτείνει όλα τα ΚΕΔΙΜΑ να κατεβάσουν κοινή πρόταση τις οποίες τα παραδοτέα θα επιμερίσουμε στην συνέχεια.

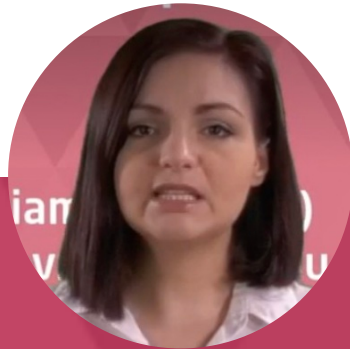

A. Κοκολάκη

Εισηγήτρια/ ερευνήτρια
ενοτήτων

**Φοιτητοκεντρική
Μάθηση**

**Συμπεριληπτική
μάθηση**

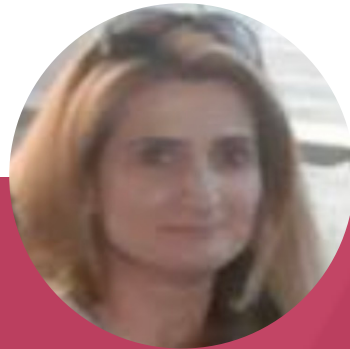

M.A. Γαλανάκη

Εισηγήτρια/ ερευνήτρια
ενοτήτων

**Αναμόρφωση
Προγραμμάτων
Σπουδών**

Ψηφιακή Ισότητα

Ει.Γάκη

Εισηγήτρια/
ερευνήτρια ενοτήτων

**Σύνδεση έρευνας
και Διδασκαλίας**

**Ψηφιακή
ετοιμότητα**

Ε.Μποζάκη

Εισηγήτρια/
ερευνήτρια ενοτήτων

**Διαμορφωτική
Αξιολόγηση**

**Φοιτητές-τριες ως
ΙΣΟΤΙΜΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ**

Κ. Σιπιάνος

**Ερευνητής
Ανάλυση
Αναγκών**

Ε. Κατσαρού

**Επιστημονικά Υπεύθυνη
ΕΣΠΑ για το ΚΕΔΙΜΑ
ΤΟΤΤ ΠΑΝΚΡΗ**

Κ. Κατσαμποξάκη Hodgetts

Συντονίστρια
ΚΕΔΙΜΑ /ΓΡΑΔΙΜ ΤΟΤΤ
Πανεπιστημίου Κρήτης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1
ST

INTERNATIONAL HIGHER EDUCATION PEDAGOGY CONFERENCE

DEVELOPING
ACADEMICS'
PEDAGOGICAL
ACUITY

Σας ευχαριστούμε!
<https://tott.uoc.gr>

Daradoumis, T. R. Bassi, F. Xhafa and S. Caballé, (2013). "A Review on Massive E-Learning (MOOC) Design, Delivery and Assessment," *2013 Eighth International Conference on P2P, Parallel, Grid, Cloud and Internet Computing*, Compiegne, France, pp. 208-213, doi: 10.1109/3PGCIC.2013.37.

Eunjung Grace Oh, Moon-Heum Cho & Yunjeong Chang (2023) Learners' perspectives on MOOC design, *Distance Education*, DOI: [10.1080/01587919.2022.2150126](https://doi.org/10.1080/01587919.2022.2150126)

Johanson, S. (2014) An Adaptable Usability Checklist for Moocs: A usability evaluation instrument for Massive Open Online Courses.

Papadimitriou, A. (n.d). Adaptive Moocs in Distant learning. Retrieved from http://events.di.ionio.gr/cie/images/documents21/CIE2021_OnLineProceedings/27CIE2021_PapadA_Final_P---316-326.pdf [Accessed on 01/06/2023]

Taskeen Adam (2020) Open educational practices of MOOC designers: embodiment and epistemic location, *Distance Education*, 41:2, 171-185, DOI: [10.1080/01587919.2020.1757405](https://doi.org/10.1080/01587919.2020.1757405)

Deliverable 1

- Lorem ipsum dolor sit amet
- Sed do eiusmod tempor incididunt ut labore

Deliverable 1

- Lorem ipsum dolor sit amet
- Sed do eiusmod tempor incididunt ut labore

Deliverable 1

- Lorem ipsum dolor sit amet
- Sed do eiusmod tempor incididunt ut labore

Deliverable 1

- Lorem ipsum dolor sit amet
- Sed do eiusmod tempor incididunt ut labore

TRAINING OF THE TRAINERS

UNIVERSITY OF CRETE
TEACHING AND
LEARNING CENTRE

UNIVERSITY OF CRETE
TEACHING AND
LEARNING CENTRE

Understanding the problem

Item 1

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua.

Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation

Item 1

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua.

Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation

Item 1

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua.

Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation